

SZENT MÁRTON-EMLÉKÉV

A Szent Márton-emlékévről és az Ernst-kódex faksimile kiadásáról

Szent Márton 316-ban született a pannóniai Savariában (ma Szombathely). Az európai jelentőségű késő antik szent születésének 1700. évfordulóját a magyar kormány emlékévként nyilvánította (2015. november 11. – 2016. november 11.). Az ünnepi események egyik központja természetesen a szülőváros, Szombathely volt, a másik Szent Márton hegye, közismert nevén Pannonhalma.

A bencés főapátságot Géza fejedelem alapította Szent Márton tiszteletére 996-ban, a helyi hagyomány szerint, amelyet Szent István *Nagyobb legendája* is megörökít, Szent Márton itt született. Míg korábban a védőszent kultuszát folyamatosan ápoló Pannonhalma és a híres szülőtere büszke Szombathely közt volt némi versengés, az emlékévként a két fő helyszínen zajló hitéleti, kulturális és tudományos események szorosan egymáshoz kapcsolódtak. Az együttműködést jól illusztrál-

ja a *Szent Márton és Pannónia: Kereszténység a római világ határán* című, különleges jelentőségű kiállítás, amelynek első fele a szombathelyi Iseumban, második fele pedig a Pannonhalmi Apátsági Múzeumban volt látható. A késő római Pannóniát és a kereszténység pannóniai terjedését páratlanul gazdag nemzetközi leletanyagon keresztül bemutató kiállítás katalógusa magyar és angol nyelven is hozzáférhető. Déri Balázs (ELTE) és Dejsics Konrád OSB *Martinus pauper et dives – Szent Márton öröksége* címen nagyszabású tudományos konferenciát rendeztek az ELTÉ-n és Pannonhalmán (2016. április 14–15.). A konferenciát a kar dékánja, Borhy László mellett Szent Márton utóda, a jelenlegi tours-i püspök, Bernard-Nicolas Aubertin és Várszegi Asztrik pannonhalmi főpát nyitották meg. A rendezők által szerkesztett konferenciakötet 2018 tavaszán jelenik meg. A konferenciához kapcsoló-

dóan két kiállítás nyílt a Pannonhalmi Főapátság könyvtárában Ásványi Ilona szervezésében, igényes katalógus-füzet kíséretében (*Szent Márton emlékezete*). Az első kiállítás, amelyet Boka László nyitott meg, egyetlen kódexből állt, az OSZK Cod. Lat. 431. jelzetű műkincséből, a Szent Márton-életrajzokat és a legkorábbi Szent István-legendákat tartalmazó *Ernst-kódex*ből. A második kiállítást, Szent Márton témájú 16–18. századi könyveket a könyvtár gyűjteményéből, Ásványi Ilona mutatta be.

Az *Ernst-kódex* faksimile kiadása volt a Szent Márton-év legfontosabb könyvészeti eseménye. A kódex Magyarországon, s nem kizárt, hogy Pannonhalmán készült a 12. század harmadik negyedében. Sulpicius Severus, Márton kortársa és követője a szem- és fültanú hitelességével írta meg több művében a szent püspök életét, s elevenítette meg a kortárs Galliát, adott hírt az egyiptomi remetéről, s számolt be Jeromos bibliafordító tevékenységéről Egyiptomban. A később *Martinellus* címen ismert életrajz-füzér kezdettől fogva a bencés szerzetesek fontos olvasmánya. Ebben a kódexben Szent István nagyobb és kisebb legendája is helyet kapott, aki patrónusa, és Imre herceggel együtt gyakori látogatója is volt a kolostornak. A kötet még a középkorban külföldre került, 1934-ben Ernst Lajos műgyűjtőtől vásárolta meg a Széchényi Könyvtár. Az igényes hasonmás kiadást a Pytheas Kiadó jelentette meg az OSZK és Pannonhalma

közös kiadásában, a kísérő tanulmánykötetet Déri Balázs szerkesztette.

A Szent Márton-év nagyszabású ünnepek keretében zárult Pannonhalmán 2016. november 11-én: a miseliturgiát Christoph Schönborn bíboros, Bécs érseke vezette. Egy tartalmas, lendületes dokumentumfilm foglalta össze az emlékév eseményeit, mely Pannonhalma számára a „közösségben élünk” jelszó jegyében zajlott. A záróaktus fontos momentumát a pannonthalmi együttműködésben megjelent könyvek bemutatása: az *Ernst-kódex* faksimile kiadását és Sulpicius Severus Szent Mártonról szóló műveinek ugyancsak frissen megjelent fordítását Déri Balázs és Szovák Kornél méltatta. 2017. április 25-én a Pannonthalmi Főapátság és az OSZK közös könyvbemutatót is rendezett a könyvtár dísztermében, amely az alkalomra zsúfolásig megtelt. Az *Ernst-kódex*ről a faksimilét kísérő tanulmánykötet szerzői, Déri Balázs,

Dejcsics Konrád OSB, Madas Edit, Szovák Kornél és Thoroczky Gábor beszélgettek, Kéring László és a Praetorius Kamarakórus tagjai pedig gregorián tételeket énekeltek Szent Márton püspök és Szent István király liturgiájából.

Madas Edit
madas.at.oszk.hu

